

**Sprawozdanie z pracy Pełnomocnika Wojewody Śląskiego
do Spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych za 2025 rok**

1. Liczba spotkań ze środowiskami mniejszości narodowych i etnicznych, w tym organizowanych z inicjatywy pełnomocnika.

- **7 stycznia 2025 r.** spotkanie Pełnomocnika z Panem Janem Kwiekiem, Prezesem Śląskiego Stowarzyszenie Romów w Radzionkowie w sprawie aktu urodzenia osoby pochodzenia romskiego,
- **20 stycznia 2025 r.** spotkanie Pełnomocnika z Zarządem oddziału Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce Oddział Katowice,
- **27 stycznia 2025 r.** na zaproszenie Oddziału Katowickiego Instytutu Pamięci Narodowej Pełnomocnik wziął udział w obchodach Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu przy pomniku upamiętniającym ofiary Holokaustu (Katowice, ul. Kozielska, cmentarz żydowski),
- **28 stycznia 2025 r.** spotkanie Pełnomocnika z Panem Hraczjanem Bojadżajem Konsulem Honorowym Republiki Armenii,
- **4 lutego 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w obchodach 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym jakie odbyły się w Sali Kolumnowej Sejmu RP,
- **20 lutego 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w spotkaniu z Zarządem Oddziału Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce w Katowicach,
- **13 marca 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika wziął udział w spotkaniu z okazji święta Purim, zorganizowanym przez Zarząd Oddziału Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce w Katowicach,
- **26 marca 2025 r.** odbyło się zorganizowane przez Pełnomocnika spotkanie z przedstawicielami stowarzyszeń mniejszości narodowych i etnicznych województwa śląskiego. W spotkaniu uczestniczył Wojewoda Śląski oraz Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA,
- **1 kwietnia 2025 r.** spotkanie w ŚUW z Zarządem Stowarzyszenia na Rzecz Społeczności Romskiej Amaro Drom Nasza Droga w Zabrze,
- **8 kwietnia 2025 r.** z okazji Międzynarodowego Dnia Romów Pełnomocnik zorganizował po raz drugi spotkanie Wojewody Śląskiego z przedstawicielami organizacji i środowisk romskich. W spotkaniu wzięli także udział Wicewojewodowie Adam Zaczkowski i Michał Kopański. W tym dniu przed gmachem ŚUW wywieszona została romska flaga,
- **23 kwietnia 2025 r.** spotkanie z przedstawicielami Stowarzyszenia na Rzecz Społeczności Romskiej Amaro Drom Nasza Droga w Zabrze,
- **6 maja 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w spotkaniu (on-line) zorganizowanym przez Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA,
- **30 maja 2025 r.** Pełnomocnik wraz z pracownikiem wziął udział w szkoleniu dla AER i nauczycieli wspomagających zorganizowanym przez Pełnomocnika Wojewody Małopolskiego do Spraw Mniejszości narodowych i Etnicznych,
- **17 czerwca 2025 r.** Pełnomocnik spotkał się w ŚUW z Panią Alla Ozhyievska, Prezesem Zarządu Fundacji Nieobcy (mniejszość ukraińska),
- **27 czerwca 2025 r.** Pełnomocnik wraz z pracownikiem wziął udział w uroczystym zakończeniu roku szkolnego w Szkole Podstawowej nr 17 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Gliwicach,
- **lipiec-sierpień 2025 r.** trwały spotkania robocze dotyczące organizacji Koncertu z okazji 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, m.in. 8 sierpnia 2025 roku odbył się wyjazd do Żor,
- **3 września 2025 r.** Pełnomocnik wraz z pracownikami spotkał się z Panem Andrzejem Pumą, Prezesem Uczniowskiego Klubu Sportowego Taekwon-do w Zabrze,
- **13 września 2025 r.** przedstawiciel pełnomocnika wziął udział w Dniu Kultury Niemieckiej w Łubowicach zorganizowanym przez Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego w Raciborzu,
- **18 września 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w III Seminarium Pełnomocników KWP ds. ochrony

- **23/24 września 2025 r.** Pełnomocnik wraz z pracownikiem wziął udział w Kongresie o Mniejszościach, Forum pełnomocników wojewodów ds. mniejszości narodowych i etnicznych zorganizowanym w Opolu,
- **27 września 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika na zaproszenie Koła Katowickiego Związku Ukraińców w Polsce wziął udział w uroczystej mszy świętej oraz złożył wieniec pod Pomnikiem Ofiar Centralnego Obozu Pracy w Jaworznie,
- **27 września 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika wziął udział w koncercie finałowym IV Festiwalu Kultury Ormiańskiej,
- **28 września 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w konferencji naukowej „Pamięć historyczna mniejszości ormiańskiej w Polsce w 110. rocznicę ludobójstwa Ormian” zorganizowanej w ramach IV Festiwalu Kultury Ormiańskiej,
- **29 września 2025 r.** Spotkanie Pełnomocnika z Komitetem doradczym Rady Europy ds. Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych. Celem wizyty było zapoznanie się z sytuacją mniejszości narodowych i etnicznych w województwie śląskim, w kontekście wdrażania Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych również pod kątem wyznań oraz występujących problemów. Pełnomocnik przedstawiła Komitetowi informacje nt. mniejszości narodowych i etnicznych w województwie śląskim,
- **9 października 2025 r.** Koncert z okazji 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym „Wspólne święto różnorodności i dialogu”. Koncert zorganizowany przez Pełnomocnika wspólnie z Pełnomocnikiem Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach ds. Ochrony Praw Człowieka, Pełnomocnikiem Terenowym Rzecznika Praw Obywatelskich i Prezydenta Żor,
- **10 października 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w uroczystości z okazji Rosh Haszana i Sukkot organizowanych przez Katowicki Oddział Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce. W uroczystości wziął udział także Pan Michał Kopański, Wicewojewoda Śląski
- **12 listopada 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika wziął udział w pracach komisji oceniającej prace nadesłane na konkurs „Romskie bajanie”, zorganizowany przez Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 12 w Gliwicach w ramach zadania realizowanego z Programu integracji na lata 2021-2030,
- **8 grudnia 2025 r.** odbyło się posiedzenie Komisji Wojewódzkiej do spraw oceny wniosków złożonych o dofinansowanie w 2025 r. zadań w ramach „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021 – 2030”,
- **10 grudnia 2025 r.** Pełnomocnik uczestniczył (on-line) w uroczystym posiedzeniu Komisji Wspólnej i Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych z okazji 20-lecia Komisji Wspólnej rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych,
- **13 grudnia 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika wziął udział w uroczystym spotkaniu z okazji Chanuki organizowanym przez Oddział Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce w Katowicach,
- **21 grudnia 2025 r.** Pełnomocnik na zaproszenie Oddziału Bielskiego Towarzystwa społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce uczestniczył w Koncercie z okazji Chanuki.

Ponadto, w 2025 roku Pełnomocnik zorganizował 2 szkolenia dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską – **6 lutego 2025 r.** i **2 grudnia 2025 r.** oraz spotkanie szkoleniowe dotyczące między innymi omówienia procedury ubiegania się o środki na realizację w 2026 roku zadań w ramach „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 – **26 września 2025 r.**

2. **Koordinowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie**

Pełnomocnik Wojewody zainicjowała i stale poszerza współpracę z Kuratorium Oświaty oraz Policją w sprawach mniejszości narodowych i etnicznych, w szczególności z Pełnomocnikiem Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka. Na zaproszenie Pełnomocnika Wojewody Śląskiego do Spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych przedstawiciel Kuratorium Oświaty i Pełnomocnik KWP od kilku lat biorą udział w organizowanych przez Śląski Urząd Wojewódzki konferencjach i spotkaniach. Na bieżąco prowadzona współpraca ma charakter roboczy, natomiast w sytuacjach tego wymagających Wojewoda lub Pełnomocnik kierują pisemne wystąpienia – jak np. do Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji i komendantów powiatowych, w sprawie bezpieczeństwa Romów.

3. **Podjęmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie ewentualnemu naruszaniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.**

Asystenci edukacji romskiej stanowią istotne ogniwo w procesie integracji społeczności romskiej. W Programie integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 zapewniono im wsparcie poprzez zobowiązanie pełnomocników wojewodów do organizowania dwa razy w roku szkoleń dla AER i nauczycieli wspomagających. Obowiązek ten został w został zrealizowany w 2025 roku i szkolenia się odbyły. Asystenci i przedstawiciele środowisk romskich są jednakże zawsze zapraszani do uczestnictwa we wszystkich konferencjach szkoleniowych z udziałem przedstawicieli Kuratorium Oświaty, Pełnomocnika Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka, przedstawicieli urzędów miast i gmin, szkół, MOPS, lokalnych NGO. Na konferencji jest też zagwarantowany czas dla środowisk romskich, w szczególności AER, kiedy przedstawiają informacje o swojej sytuacji i problemach, a z uwagi na obecność przedstawicieli różnych instytucji można niektóre z nich nawet „na miejscu” rozwiązać lub udzielić pomocy w innej formie. Asystenci mają też dzięki temu zapewnioną bieżącą wiedzę na temat realizacji zadań na rzecz społeczności romskiej. Taka forma partycypacji umożliwia też potencjalnym beneficjentom Programu planowanie adekwatnych działań, omawianie potrzeb, wymianę dobrych praktyk.

4. **Podjęmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.**

Zasadnicza część działań dotyczących rozwiązywania problemów mniejszości opiera się na zadaniach realizowanych w ramach Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021 - 2030. W 2025 roku 6 gmin województwa śląskiego (tj. Chorzów, Gliwice, Ruda Śląska, Zabrze, Zawiercie i Żywiec) oraz 4 organizacje pozarządowe (tj. Stowarzyszenie Przyjazna Ósemka w Bytomiu, Stowarzyszenie Romów w Gliwicach, Fundacja Jesteśmy dla Was w Katowicach i UKS Taekwon-do w Zabrzu) realizowały zadania z rządowego programu pn. „Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”. Na realizację zadań z Programu integracji dla województwa śląskiego w 2025 roku przyznano środki z części 83 rezerwy celowej w wysokości 1 405 061 zł (zgodnie z decyzjami MSWiA).

W 2025 roku realizowano 32 zadania z następujących dziedzin:

- Edukacja - 29 zadania (Chorzów, Gliwice, Ruda Śląska, Zabrze, Zawiercie, Żywiec, Stowarzyszenie Przyjazna Ósemka w Bytomiu, Stowarzyszenie Romów w Gliwicach, Fundacja Jesteśmy dla Was w Katowicach i UKS Taekwon-do w Zabrzu)
- Mieszkalnictwo – 2 zadania (Zabrze i Żywiec)
- Innowacyjne projekty integracyjne – 1 zadanie (Chorzów)

W województwie działa 7 świetlic integracyjnych dofinansowanych ze środków Programu integracji (Bytom, Chorzów, Gliwice - 2, Zabrze, Zawiercie i Żywiec).

Od 2023 roku działa w Szkole Podstawowej Nr 43 w Zabrzu świetlica integracyjna, Głównym celem działalności świetlicy jest szeroko pojęta edukacja i integracja. W 2025 roku zajęcia prowadzone były 3 razy w tygodniu (wtorek, środa, czwartek) po 2 godziny.

W Zawierciu działała Świetlica - Sekcja dla dzieci i młodzieży, gdzie w zajęciach uczestniczyła 18 osobowa grupa, w tym 7 pochodzenia romskiego. W 2025 roku zajęcia w świetlicy prowadzone były 3 dni w tygodniu, w wymiarze 3 godzin zegarowych dziennie dostosowanych do potrzeb uczestników. Uczestnicy zajęć mogli liczyć na pomoc w odrabianiu lekcji, uzupełnianiu zaległości szkolnych. W ramach prowadzonych zajęć dzieci ćwiczyły motorykę małą i dużą, chętnie uczestniczyły w zajęciach plastycznych, w grach i zabawach edukacyjnych, ćwicząc pamięć spostrzegawczą i koncentrację.

W 2025 roku w ramach otrzymanej dotacji i środków własnych:

- Gmina Zabrze wyremontowała lokal mieszkalny zajmowany przez rodzinę romską, który polegał na wymianie instalacji elektrycznej w całym mieszkaniu, wykonano proekologiczne akumulacyjne ogrzewanie elektryczne wraz z montażem urządzeń elektrycznych, wymianie drzwi wewnętrznych i zewnętrznych, wykonaniu robót ogólnobudowlanych, wykonaniu izolacji przeciwwilgociowej podposadzkowej i cieplnej, wymianie podłóg, wymianie częściowej instalacji wewnętrznej wod.-kan., malowanie kuchni i pokoju przylegającego do kuchni. Ponadto Gmina Zabrze wykonała remont klatki schodowej w budynku zamieszkałym w większości przez społeczność romską.
- Gmina Żywiec zakończono II etap, a tym samym inwestycję w budynku przy ul. Wesolej 74 oraz remont budynku zamieszkałego przez czwórkę rodzeństwa przy Al. Wolności 28.

Pełnomocnik zorganizowała w 2025 roku niżej wymienione szkolenia i konferencje dotyczące Programu integracji:

- **4 marca 2025 r.** - Spotkanie szkoleniowe dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską. Celem szkolenia było poszerzenie wiedzy na temat Przeciwdziałania handlowi ludźmi. Zostały omówione m. in. kwestie dotyczące charakterystyki zjawiska, współczesne formy handlu ludźmi, metody działania sprawców oraz symptomy ułatwiające identyfikację ofiar. Ponadto przeprowadzający szkolenie, funkcjonariusze komendy

Wojewódzkiej Policji w Katowicach przekazali informacje jakie działania są podejmowane na terenie województwa w celu zwalczania i zapobiegania temu zjawisku.

- **26 września 2025 r.** - Spotkanie szkoleniowe dotyczące zasad ubiegania się o środki na 2026 rok z Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030. Podczas spotkania pracownik Kuratorium Oświaty przedstawili informację na temat edukacji wychowanków i uczniów pochodzenia romskiego w śląskich przedszkolach i szkołach. Pani Agnieszka Caban, działaczka na rzecz społeczności romskiej, prezes Fundacji Dom na Pograniczu omówiła potrzeby społeczności romskiej w Polsce, a wnioski do Programu integracji społecznej, natomiast koordynator Programu integracji na lata 2021-2030 na terenie Chorzowa omówiła realizację zadań dotyczących wsparcia edukacyjnego i integrację dzieci oraz dorosłych z romskiej mniejszości etnicznej. Ponadto podczas spotkania było m.in. przeszkolenie przedstawicieli zainteresowanych środowisk, instytucji i organizacji w zakresie wytycznych na 2026 rok MSWiA do Programu integracji obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030. Informacja o składaniu wniosków na realizację zadań w 2026 roku.
- **2 grudnia 2025 roku** – Spotkanie szkoleniowe dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską. Szkolenie poprowadzili doświadczeni nauczyciele-konsultanci, pracownicy Regionalnego Ośrodka Metodyczno-Edukacyjnego „Metis” w Katowicach. Tematyka szkolenia obejmowała następujące zagadnienia: Prawne i kulturowe aspekty funkcjonowania dzieci romskich w szkołach, Samodzielne dziecko – zaradny dorosły i Jak uczyć dziecko samodzielności oraz Jak rozpoznawać i reagować na sytuacje trudne emocjonalnie.

5. **Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem regionalnym – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.**

Nie dotyczy

6. Lista organizacji mniejszości narodowych i etnicznych, z którymi Pełnomocnik jest w stałym kontakcie:

1. Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego z siedzibą w Raciborzu,
2. Niemiecka Wspólnota „Pojednanie i Przyszłość” z siedzibą w Katowicach,
3. Fundacja Mniejszości Niemieckiej Województwa Śląskiego z siedzibą w Rybniku,
4. Górnośląska Fundacja Kultury i Spotkań im. Eichendorffa w Łubowicach,
5. Związek Ormian w Polsce im. Ks. Arcybiskupa Józefa Teodorowicza z siedzibą w Gliwicach,
6. Ormiańsko-Polski Komitet Społeczny z siedzibą w Zabrze,
7. Stowarzyszenie Romów w Gliwicach,
8. Stowarzyszenie Romów Śląskich w Rudzie Śląskiej,
9. Śląskie Stowarzyszenie Romów w Radzionkowie,
10. Zabrzeńskie Stowarzyszenie Romów
11. Stowarzyszenie na rzecz Romów Amaro Drom Nasza Droga w Zabrze,
12. Stowarzyszenie na rzecz mniejszości romskiej w Polsce z siedzibą w Zabrze,
13. Związek Ukraińców w Polsce Koło Katowice,
14. Bytomskie Stowarzyszenie Kultury Żydowskiej,
15. Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział Gliwice,
16. Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział Katowice,
17. Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział Częstochowa,
18. Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział Bielsko-Biała.

7. Lista znanych Pełnomocnikowi organizacji i środowisk mniejszości narodowych i etnicznych działających na terenie województwa.

Według Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku w województwie śląskim zamieszkują następujące mniejszości narodowe i etniczne: Niemcy (27 923 osoby), Karaimi (355 osób), Ormianie (785 osób), Romowie (1 724 osoby), Rosjanie (1 416 osób), Ukraińcy (4 810 osób), Żydzi (1 611 osób), Słowacy (722 osoby), Czesi (1 503 osoby), Łemkowie (389 osób), Białorusini (2025 osób), Tatarzy (524 osoby), Litwini (505 osób). Językiem kaszubskim posługiwało się 90 osób.

Poza wyżej wymienionymi organizacjami mniejszości i organizacjami działającymi na rzecz mniejszości w Sosnowcu znajduje się parafia prawosławna pod wezwaniem Świętych Wiery, Nadziei, Luby i Matki ich Zofii, gdzie proboszczem jest ksiądz Mikołaj Dziewiątowski.

W Częstochowie znajduje się parafia prawosławna pod wezwaniem Świętego Mikołaja, gdzie proboszczem jest ksiądz Marcin Bielawski. W 2023 roku powstała parafia prawosławna pod wezwaniem Świętej Trójcy w Bielsku-Białej, gdzie proboszczem jest ks. Michał Kuryło.

Wśród wiernych ww. parafii są osoby narodowości rosyjskiej, ale także białoruskiej i ukraińskiej.

8. Współpraca Pełnomocnika z innymi instytucjami lub organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie.

- **w styczniu 2025 r.** przygotowano sprawozdanie z pracy Pełnomocnika za 2024 rok i przesłano do MSWiA.
- **4 lutego 2025 r.** udział Pełnomocnika w obchodach 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym jakie odbyły się w Sali Kolumnowej Sejmu RP
- **w lutym 2025 r.** przygotowano sprawozdanie Pełnomocnika z realizacji w 2024 roku Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 na terenie województwa śląskiego i przesłano do MSWiA
- **6 maja 2025 r.** udział Pełnomocnika w spotkaniu (on-line) zorganizowanym przez Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych MSWiA
- **23/24 września 2025 r.** udział Pełnomocnika wraz z pracownikiem w Kongresie o Mniejszościach, Forum pełnomocników wojewodów ds. mniejszości narodowych i etnicznych zorganizowanym w Opolu
- **29 września 2025 r.** udział Pełnomocnika w spotkaniu z Komitetem doradczym Rady Europy ds. Konwencji Ramowej o ochronie mniejszości narodowych
- **9 października 2025 r. w Żorach** odbył się Koncert z okazji 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym „Wspólne święto różnorodności i dialogu”. Honorowy patronat nad koncertem objęło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
- w związku z realizacją „Programu Integracji Społecznej i Obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”, na bieżąco realizowana była współpraca z MSWiA w sprawach związanych z Programem. Pełnomocnik i pracownicy ŚUW uczestniczyli też w spotkaniach i szkoleniach organizowanych przy udziale MSWiA (np. w spotkaniu pełnomocników wojewodów ds. mniejszości narodowych i etnicznych w Opolu). Przedstawiciele MSWiA uczestniczą też w spotkaniach i szkoleniach organizowanych przez Pełnomocnika (np. podczas spotkań przedstawicieli stowarzyszeń mniejszości narodowych i etnicznych z terenu województwa śląskiego (6 maja 2025 r.)
- **w 2025 roku** na bieżąco prowadzona była współpraca ze Śląskim Kuratorem Oświaty. Przedstawiciele Kuratorium uczestniczyli w spotkaniach organizowanych przez Pełnomocnika, w tym również jako prelegenci (26 września 2025 r.).

- *Pełnomocnik współpracuje stale z Pełnomocnikiem Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka, który uczestniczy w spotkaniach i konferencjach.*

Ponadto utrzymywany jest stały kontakt roboczy z Gminami, na terenie których zamieszkują Romowie oraz organizacjami zaangażowanymi w Program integracji

- *w związku z ogłoszeniem naboru do Programu integracji 2021-2030 na rok 2026 Pełnomocnik wystąpiła m.in. do gmin, na terenie których zamieszkują Romowie informując o możliwościach Programu oraz zachęcając do udziału w nim, jak również do promocji Programu na stronach internetowych urzędów gmin;*
- ***4 marca 2025 r.** odbyło się spotkanie szkoleniowe dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską. Celem szkolenia było poszerzenie wiedzy na temat Przeciwdziałania handlowi ludźmi.*
- ***26 września 2025 r.** odbyło się spotkanie szkoleniowe dotyczące zasad ubiegania się o środki na 2026 rok z Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów Polsce na lata 2021-2030.*
- ***2 grudnia 2025 r.** odbyło się spotkanie szkoleniowe dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską. Szkolenie poprowadzili doświadczeni nauczyciele-konsultanci, pracownicy Regionalnego Ośrodka Metodyczno-Edukacyjnego „Metis” w Katowicach. Tematyka szkolenia obejmowała następujące zagadnienia: Prawne i kulturowe aspekty funkcjonowania dzieci romskich w szkołach, Samodzielne dziecko – zaradny dorosły i Jak uczyć dziecko samodzielności oraz Jak rozpoznawać i reagować na sytuacje trudne emocjonalnie.*

9. Udział Pełnomocnika lub innych osób zajmujących się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych w organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne imprezach i spotkaniach, na które zostali zaproszeni w ramach kreowania pozytywnego wizerunku mniejszości narodowych i etnicznych (proszę wymienić).

Pełnomocnik Wojewody zapewnia stały kontakt ŚUW z organizacjami i środowiskami mniejszości w województwie i bierze udział w spotkaniach organizowanych przez stowarzyszenia i środowiska mniejszości oraz organizacje działające na rzecz mniejszości. Pełnomocnik i pracownicy WSO biorą udział w organizowanych imprezach i spotkaniach, na które zapraszają organizacje mniejszości.

Pełnomocnik Wojewody zapewnia stały kontakt ŚUW z organizacjami i środowiskami mniejszości w województwie i bierze udział w spotkaniach organizowanych przez stowarzyszenia i środowiska mniejszości oraz organizacje działające na rzecz mniejszości. Pełnomocnik i pracownicy WSOiC biorą udział w organizowanych imprezach i spotkaniach, na które zapraszają organizacje mniejszości.

Pełnomocnik lub jego przedstawiciel wzięli osobisty udział w :

- **20 lutego 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w spotkaniu z Zarządem Oddziału Towarzystwo Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce w Katowicach
- **13 marca 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika wziął udział w spotkaniu z okazji święta Purim, zorganizowanym przez Zarząd Oddziału Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce w Katowicach
- **27 czerwca 2025 r.** Pełnomocnik wraz z pracownikiem wziął udział w uroczystym zakończeniu roku szkolnego w Szkole Podstawowej nr 17 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Gliwicach
- **27 września 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika na zaproszenie Koła Katowickiego Związku Ukraińców w Polsce wziął udział w uroczystej mszy świętej oraz złożył wieniec pod Pomnikiem Ofiar Centralnego Obozu Pracy w Jaworznie
- **27 września 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika wziął udział w koncercie finałowym IV Festiwalu Kultury Ormiańskiej
- **27 września 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w konferencji naukowej „Pamięć historyczna mniejszości ormiańskiej w Polsce w 110. rocznicę ludobójstwa Ormian” zorganizowanej w ramach IV Festiwalu Kultury Ormiańskiej
- **10 października 2025 r.** Pełnomocnik wziął udział w uroczystości z okazji Rosh Haszana i Sukkot organizowanych przez Katowicki Oddział Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce. W uroczystości wziął udział także Pan Michał Kopański, Wicewojewoda Śląski
- **13 grudnia 2025 r.** przedstawiciel Pełnomocnika wziął udział w uroczystym spotkaniu z okazji Chanuki organizowanym przez Oddział Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce w Katowicach

Ponadto :

- z okazji świąt ważnych dla mniejszości narodowych i etnicznych Pełnomocnik wystosowywała w ciągu roku 2025 listy okolicznościowe do organizacji mniejszości,
- w związku z zaproszeniem na posiedzenie Rady Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce w dniu 10 maja 2025 r. skierowano list do Przewodniczącego Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce,
- w związku z zaproszeniem na obchody „Dnia Kultury Niemieckiej” w dniu 13 września 2025 r. skierowano list do Przewodniczącego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców Województwa Śląskiego w Raciborzu
- w związku z zaproszeniem na VII Konferencję Taborową, która odbywała się od 3 do 5 października 2025 roku w Tarnowie skierowano list do Przewodniczącego Komitetu Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie
- zapewniony jest stały kontakt roboczy z organizacjami mniejszości.

10. Czy w minionym roku zaszła konieczność podjęcia przez Pełnomocnika interwencji w sytuacjach konfliktowych?

☒ tak ☐ Nie

11. Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca, proszę o krótkie opisanie poniżej interwencji (w tym mediacji) podjętych w takich sytuacjach.

- **9 września 2025 roku** Prezes Zarządu Fundacji *W Stronę Dialogu* z siedzibą w Warszawie przesłała do Wojewody Śląskiego e-maila w sprawie wydarzeń na tle etnicznym (napisu na drzwiach), do których doszło w nocy z 7 na 8 września 2025 roku w rejonie ul. Żeromskiego i Truchana w Chorzowie. W tej sprawie wystąpiono do Prezydenta Chorzowa i Komendanta Wojewódzkiej Policji w Katowicach o informację dotyczącą działań podjętych w tym zakresie, następstwem czego Wydział Kryminalny Komendy Miejskiej Policji w Chorzowie prowadził postępowanie sprawdzające z art.257 kk.

W sprawie napisu na drzwiach lokalu przy ul. Truchana Zakład Komunalny „PGM” natychmiast go zamalował.

Centrum Aktywizacji Społecznej w Chorzowie, jako koordynator projektów na rzecz społeczności romskiej wielokrotnie podejmował współpracę ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo w mieście, w zakresie realizacji działań mających na celu zapobieganiu dyskryminacji na tle rasowym, mowie nienawiści i nierównemu traktowaniu.

Centrum organizuje również konsultacje z przedstawicielami społeczności romskiej, Policji, Straży Miejskiej, Samorządu a także Ośrodka Pomocy Społecznej, które zaowocowały opracowaniem harmonogramu spotkań. Powyższe spotkania w ramach kampanii „Równi ale równi” są prowadzone w chorzowskich placówkach oświatowych. Główną ideą tych spotkań jest propagowanie idei tolerancji, równości i poszanowania inności, a także wzajemnego szacunku i przestrzegania norm społecznych.

- **15 grudnia 2025 roku** Pan Daniel Ondycz, Prezes Stowarzyszenia na rzecz Romów Amaro Drom Nasza Droga w Zabrze poinformował o incydencie na tle etnicznym (wyzwiska, szarpanina młodzieży romskiej), do którego doszło 14 grudnia 2025 roku w Zabrzu przy ul.3 Maja. Sprawę przekazano do koordynowania przez Pełnomocnika Komendanta Policji w Katowicach do Spraw Ochrony Praw Człowieka.

12. Opis pozostałych najważniejszych działań podjętych przez Pełnomocnika w ostatnim roku, w tym m.in. opis wdrażanych programów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz działań podjętych w celu szerokiego informowania społeczeństwa większościowego o integracji

- **4 marca 2025 r.** - Spotkanie szkoleniowe dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską. Celem szkolenia było poszerzenie wiedzy na temat Przeciwdziałania handlowi ludźmi. Zostały omówione m. in. kwestie dotyczące charakterystyki zjawiska, współczesne formy handlu ludźmi, metody działania sprawców oraz symptomy ułatwiające identyfikację ofiar. Ponadto przeprowadzający szkolenie, funkcjonariusze komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach przekazali informacje jakie działania są podejmowane na terenie województwa w celu zwalczania i zapobiegania temu zjawisku.
- **26 września 2025 r.** - Spotkanie szkoleniowe dotyczące zasad ubiegania się o środki na 2026 rok z Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów Polsce na lata 2021-2030. Podczas spotkania pracownik Kuratorium Oświaty przedstawili informację na temat edukacji wychowanków i uczniów pochodzenia romskiego w śląskich przedszkolach i szkołach. Pani Agnieszka Caban, działaczka na rzecz społeczności romskiej, prezes Fundacji Dom na Pograniczu omówiła potrzeby społeczności romskiej w Polsce, a wnioski do Programu

integracji społecznej, natomiast koordynator Programu integracji na lata 2021-2030 na terenie Chorzowa omówiła realizację zadań dotyczących wsparcia edukacyjnego i integrację dzieci oraz dorosłych z romskiej mniejszości etnicznej. Ponadto podczas spotkania było m.in. przeszkolenie przedstawicieli zainteresowanych środowisk, instytucji i organizacji w zakresie wytycznych na 2026 rok MSWiA do Programu integracji obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030. Informacja o składaniu wniosków na realizację zadań w 2026 roku.

- **9 października 2025 r.** - Koncert z okazji 20-lecia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym „Wspólne święto różnorodności i dialogu”. Koncert zorganizowany przez Pełnomocnika wspólnie z Pełnomocnikiem Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach ds. Ochrony Praw Człowieka, Pełnomocnikiem Terenowym Rzecznika Praw Obywatelskich i Prezydenta Żor. Patronat nad Koncertem objęło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Koncert rozpoczął się od pokazu baletowego ukazującego alegorię nienawiści. W dalszej części prezentowano utwory reprezentujące poszczególne mniejszości w Polsce. Wystąpili ich przedstawiciele: Niemcy, Romowie, Ukraińcy i Żydzi. Poprzez muzykę i śpiew opowiadali dzieje swej obecności w Polsce, przybliżając piękno swoich kultur. Akompaniament zapewniła orkiestra Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach. Koncert miał nie tylko wymiar artystyczny, ale również symboliczny i edukacyjny. Pokazywał, że różnorodność kulturowa to siła, która buduje wspólnotę. Celem wydarzenia było promowanie tolerancji, otwartości i dialogu międzykulturowego, który jest fundamentem bezpiecznego i nowoczesnego społeczeństwa.
- **2 grudnia 2025 roku** - Spotkanie szkoleniowe dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających edukację romską. Szkolenie poprowadzili doświadczeni nauczyciele-konsultanci, pracownicy Regionalnego Ośrodka Metodyczno-Edukacyjnego „Metis” w Katowicach. Tematyka szkolenia obejmowała następujące zagadnienia: Prawne i kulturowe aspekty funkcjonowania dzieci romskich w szkołach, Samodzielne dziecko – zaradny dorosły i Jak uczyć dziecko samodzielności oraz Jak rozpoznawać i reagować na sytuacje trudne emocjonalnie.
- **8 grudnia 2025 r.** odbyło się posiedzenie Komisji wojewódzkiej do spraw oceny wniosków złożonych o dofinansowanie w 2025 r. w ramach „Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030”. W pracach Komisji wziął udział przedstawiciel Kuratorium Oświaty oraz organizacji pozarządowej. Pełnomocnik zapewnia warunki do pracy Komisji, w tym przygotowuje zarządzenie o jej powołaniu oraz przygotowuje dokumentację na posiedzenie. Protokół z posiedzenia Komisji został przesłany do MSWiA.

13. Inne uwagi

Brak

Magdalena Szewczuk-Szturc
Pełnomocnik Wojewody Śląskiego
do Spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych
/podpisano elektronicznym podpisem kwalifikowanym/